

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput II. Quod Julianus divina ultione peremptus est; & quod mors ejus quibusdam divinitus revelata. Item de responso illo, filium fabri arcam ei fabricare: & quomodo sanguinem suum Christo projecit: ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

A

Κεφ. β.

CAPUT II.

ὅτι ἡ Θεομυτιαν ἀγρίθη· ἡ δὲ πάλ' ὄρασεως, ὡς ἀνδρες τινὲς
ἐπὶ τῆς τιμωρίας αὐτῆς ἰδέναντο, ἡ δὲ τῆς δόξης ἰσχυρῶς τὴν ψῆ
ἡ τῆς ἐξ ὅτι τὸ αἷμα ἰουλιανὸς τῆς Χριστοῦ ἀντίστασε
ἡ ἐξ ἡ κατὰ δημοσίᾳ τῆς ῥωμαίων ἐπιγνώσε
δὲ αὐτόν.

Quod Julianus divina ultione peremptus
est; & quod mors ejus quibusdam divini-
tus revelata. Item de responso illo, filium
fabri arcam ei fabricare: & quomodo san-
guinem suum Christo projecit: & quot ma-
la Romanis evenerint illius causa.

Καὶ ὁ μὲν ἰουλιανὸς ὡδὲ πη γράφων,
Χριστιανὸν ἕσσεσθαι ἑσπεροῦ ἰουλιανὸς
τὸν σφαγέα ἴσως ἢ καὶ ἀληθὲς· ἔγδ ἀπει-
κός, πῆνα τῆς τότε στρατιωτικῶν εἰς νῦν
λαβῶν, ὡς ἔλλωες καὶ πάντες ἀνθρώ-
ποι, μέχει νῦν ὅδῃ πάλαι τυραννοκλό-
νικῃς ἐπανέσσω, ὡς ὑπὲρ τῆς πάντων ἐλθυ-
θειας ἐλοιδύρας δόξαν, καὶ πολί-
ταις, ἢ συγγενέσιν, ἢ φίλοις παροχθύνω
ἐπαμύνονας· χολῆ γε ἀν' ἡς καὶ αὐτῶν
μέμψαιτο, δια Θεὸν καὶ θρησκείαν ἠνέπῃ-
νισαν ἀνδρείω γυροδύω· ἐγὼ δὲ, ὅτις μὲν τῆ
σφαγῆ ταύτῃ δικονόησατο, πλὴν τῶν εἰρη-
μίων ἔδεν ἀκελεύω· ὡς δὲ συμφωνήσας οἱ
λέγοντες ἰσχυρίζονται, ἀψυδὲς λόγῳ εἰς
ἡμᾶς ἦλθε, καὶ Θεομυτιαν αὐτὸν ἀναρε-
θῆναι καὶ τέτρα δόξασε, θεία ὄψις,
ἢ πῆνα τῆς Ἰπτινδείων αὐτῶν ἰδεῖν ἐπιθό-
μῳ λέγεται γδ, ἐπειδὴ πρὸς αὐτὸν ἐν
πέρασαις ὄνα ἠπειγέτο, ἐν πῆν χωρίω κα-
ταβῶσαι τῆς λεωφόρου, καὶ δόξα οἰκήμα-
το, ἐν τῆ ἐνθάδε ἐκκλησίᾳ καθυδῆ-
σαι καὶ ὑπαρ ἢ ὄναρ ἰδεῖν, ὡς εἰς ταῦτον
συνελθόντες πολλοὶ τῶν δόξασαν καὶ τῆ
πρὸς τῶν ἀπὸ δόξασαν τῶν εἰς τὰς ἐκκλησίας
ἡ καὶ ἐπὶ ὅδῃν, ὡς ὅ πη ποιεῖν ἐβαλῶ-
ντο Ἰπτινδῶν ἢ πρὶ τέτρα διαλογιζομένων,
ἢ ὡς πρὸς διαπορευμένων, ἀνασάντες ἐν μέ-
σων δυο, θάρρην τοῖς ἄλλοις παρεκελεύσαν-
το ἢ ὡς Ἰπτι καθαίρειται ἡ ἰουλιανὸς δεχῆς
ὄρμωνες, πρὸς δὲ τὸν σύλλογον κατέλιπον
ἢ ἢ ἀνθρώπῳ ὅς τῆς ἀσφαδέξων τέτρα
ἐγεγόνει θεάτης, τῆς μὲν δόξασαν ὡλι-
γυρεῖ λοιπόν ὄρμων ἢ πῆ ἀσφα ἐκβήσε-
ται τὸ τέλῳ τῆ τοιαύτης ὄψις, πάλιν ἐν-
θαδὲ καθυδῶν, τὸν αὐτὸν ἰδεῖν σύλλογον,
ἐξ ἡμῶν τε ὡς δόξασαν εἰσεληλυθότας οἱ τῆ
πρὸς τῆς νυκτὶ ἐπεσεύθησαν ἰουλιανῶ,

ET Libanius quidem ita scribens, Ju-
liani interfectorem Christianum fu-
isse innuit. Resque fortassis ita se habet.
Neque enim à vero abhorret, quempi-
am eorum qui tunc temporis in exercitu
Romano militabant, id animo reputasse,
tyrannorum interfectores tum à veteri-
bus Græcis, tum à reliquis mortalibus ad
nostram usque ætatem summis laudibus
efferti, ut qui pro communi omnium li-
bertate, mortem oppetere non dubita-
rint, & civibus suis & propinquis atque
amicis alacri animo opitulati sint. Ne-
mo certe eum facile reprehenderit, qui
propter Deum, & propter eam quam co-
lebat religionem, strenuum facinus edi-
dit. Ego vero de illo qui hanc eadem
perpetravit, præter ea quæ jam dixi ni-
hil amplius scio. Verum ut omnes uno
consensu affirmant, vera ad nos perve-
nit narratio, eum divina ultione perem-
ptum fuisse. Cujus rei argumentum est
caelestis visio, quam à quodam ex ejus fa-
miliaribus visam esse accepi. Nam cum
is ad illum tunc in Perfide agentem con-
tenderet, in loco quodam viæ publicæ
diversatus esse dicitur, & penuria tecti
in Ecclesia illic posita decubuisse: ac sive
inter vigilandum, sive in somnis vidisse
plures Apostolos ac Prophetas, qui in
unum convenientes, de Principis in Ec-
clesias contumelia quererentur, & quid-
nam agendum esset deliberarent. Com-
que hac de re diutius consultassent, ac
veluti ancipites hæterent, duo è me-
dio surgentes, reliquos bono animo
esse iusserunt: & tanquam ad delen-
dum Juliani Imperium festinantibus, sta-
tim è Concilio digressi sunt. At ille qui
res tam admirabiles viderat, ceptum
quidem iter deinceps prosequi neglexit:
formidans autem quemnam exitum ha-
bitura esset hæc visio, cum eodem
rursus in loco somnum cepisset, eun-
dem quem prius cæctum vidisse dicitur,
ac repente duos illos, qui superiore
nocte adversus Julianum profecti

erant, velut ab expeditione redeuntes, A in Concilium ingressos esse, ejusque necem reliquis nuntiasse. Eodem die Didymus quoque Ecclesiasticus Philosophus Alexandriæ degens, cum, utpote Imperatore adversus religionem peccante, gravissimo dolore afficeretur, tum propter ipsum vano errore deceptum, tum ob contumeliam Ecclesiarum, jejuniis & orationibus vacabat. Cumque præ nimia sollicitudine, ne superveniente quidem nocte cibum sumpsisset, in cathedra sedens somno oppressus est. Ac velut in mentis excessu positus, equos candidos per acrem discurrentes videre sibi visus est, virosque ipsis insidentes, ita clamantes audire: nuntiate Didymo, hodie Julianum hac ipsa hora peremptum esse: idque ille Athanasio Episcopo significet, & surgens comedat. Et hæc quidem tum à familiari Juliani tum à Didymo Philosopho visa fuisse accipi. Et neuter eorum in iis quæ viderat, à vero aberravit, sicuti postea patefactum est. Quod si cuiquam hæc parum sufficere videntur ad ostendendum, Julianum ultione divina interfectum esse, propterea quod Ecclesias Dei devastaret; is in animum revocet prædictionem Ecclesiastici cujusdam viri. Nam cum Julianus adversus Persas expeditionem pararet, coque bello confecto Christianos male mulctaturum se minaretur, ac per ludibrium diceret, filium fabri nullam ipsis opem afferre valiturum; respondens ille ita prædixit, iste fabri filius arcam ei ligneam parat ad tumulum. Sed & ipse accepto demum vulnere, aliquatenus intellexit à quo læsus fuerat, nec calamitatis suæ causam penitus ignoravit. Nam cum vulneratus esset, haultum è vulnere suo cuorem in cælum projecisse dicitur, velut in Christum sibi apparentem oculos conjiciens, cumque suæ necis auctorem inculpans. Alii dicunt, cum Soli iratum, eo quod Persas quidem adjuvisset, ipsum vero nequaquam servasset, tametsi juxta astronomorum doctrinam, natalis ipsius rector esset; manu sua ostensum sanguinem in sublime jaculatum esse. Utrum vero cum jamjam moriturus esset, sicut evenire solet, animam jam à corpore recedente, & diviniora quædam contemplari valente, re ipsa Christum viderit, equidem affirmare non possumus.

Ἐ ἀναστῆλαι τοῖς ἀλλοῖς ἀνηρῶν τετοῦ καὶ ἐκείνῳ ἢ τὴν ἡμέραν καὶ διδύμῳ ὁ ἐκκλησιαστικὸς φιλόσοφος ἐν ἀλεξάνδρειά διδύμων, οἷά γε ἔ βασιλέως εἰς τὴν ἑρπασίαν διασφαλέντος, πείλυπος ὦν, διὰ τε αὐτοῦ πεπλησμένον, ἔ διὰ τὴν κατὰ φύσιν τῶν ἐκκλησιῶν, ἐνὸς δὲ τε, καὶ τὸν Θεοῦ πρὸς τὴν ἐκείνου ἐπὶ τῆς μερίμνης, ἐδὲ τὸν κίβητος ἑπιχρησμένης μεταλαβῶν προσφῆς, ἑπὶ τῆς κατὰ φύσιν ἐκείνου, εἰς ὑπὸν ἡνέχθη καὶ ὡς ἐν ἐκείνῳ γεγονώς, ἐδὲ ὅξεν ὁρᾶν ἵππους λευκὰς ἐν τῷ αἵματι διατρέχοντας, ἑπὶ δὲ ἐπὶ αἰπῶν ὄχρων κηρύττειν, ἀγείλασε διδύμῳ, σήμερον ἐπὶ τὴν δὲ τὴν ὄραν ἰσχυρὸν ἀνηρῶν, ἔ ἀθανασίῳ τῷ ἑπισκόπῳ τετο μινυστάτῳ καὶ πρὸς τὸν ἐπίσκοπον καὶ ἀμνητεβία ὅτι ἐκκλησιῶν κείνῳ, καὶ ὁ φιλόσοφος, ὡς ἐπὶ τῆς ἐπιμῆτι καὶ ἐδὲ ἑτέρῳ ἐν οἷς τεβίατο, τῆς ἀθανασίας δὲ ἡμαρτίαν, ὡς ἐμῶν ὡς ἐπὶ ταῦτα ἐκ δὲ ἐκείνῳ εἰς δὲ ἐκείνῳ τῶν ἀνηρῶν, ὡς ταῖς ἐκκλησιῶν ἀπὸ λυμνωμένων, καὶ τὴν προσφῆσιαν εἰς λαμβάνει ἢ ἐκκλησιαστικὸς ἀνὴρ πρὸς γόρουσε μέλλοντας ἡδὲ τῆς πέρσεως στρατεύειν, καὶ μὴ τὸν πόλεμον κακῶς ποιῶντας ἐκκλησιῶν, ἐπαπειλῆν καὶ ἐπὶ τῶν ἐκείνῳ ὡς ἐδὲ ἐν αὐτοῖς ἐπαμύνειν δυνατὸν ὁ δὲ τῆς ἐκείνῳ ὡς, ὡς δὲ λέγων ἀπεφῆκε ὅτι δὲ ὁ δὲ τῆς ἐκείνῳ, ὡς ἐπὶ τῆς ἀπὸ ἐκείνῳ πρὸς θάνατον κατὰ σκευάξει, ἐ μὴ ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μὴ τὴν πηγήν ἀμωσγῆται σωῆναι ὅθεν ἐβλάστη, καὶ τὸ αἴτιον τῆς συμφορῆς ἐπὶ ἀνελῶς ἡγνόσε λέγεται ἡδὲ ἐπὶ τῆς αἵμα ἐκ τῆς ἀπειλῆς δούρα μὴ εἰς τὸν αἵθερα ἀκοίσει, οἷά γε πρὸς θάνατον τὸν Χριστὸν ἀφορῶν, ἔ τῆς ἰδίας σφαιρῆς αὐτὸν ἐπαμύνειν, οἷ δὲ φασὶν, ὡς πρὸς τὸν ἡλιον ἀθανασίαν, ὅτι πέρσεως ἐπὶ τὴν τὸν ἐδὲ ἰέσωσεν, ἐφορῶν τῆς αὐτῆς ἡμέρας κατὰ πᾶσα τοιαύτην ἀστρονομικῶν ἰσομετρίῳ τῆ χειρὶ τὸ αἷμα ἑπὶ τῆς αἵμα, εἰς τὸν αἵμα ἡκόμισεν, εἰ δὲ ἀληθῶς μέλλων τελευτᾶν, οἷά γε εἰσθεὶ συμβαίνειν, τῆς ψυχῆς ἐκ χειρῶν ἐκείνῳ τῶ σώματι, καὶ θείῳ τῆς ἡ καὶ ἀνθρώπον θειοῦ τῆς ψυχῆς δούρα μῆνης, τὸν Χριστὸν ἐθέσαστο, ἐκείνῳ λέγειν

ἐξ πολλῶν ὁδῶν ὁ λόγος ἔτε ἢ ὡς ψευδὸς ἐπι-
 βαλὴν θάρρῳ ἐπεὶ ἐκ ἀπικῶς καὶ τῶνδε θαυ-
 μασιώτερη συμβῆναι, εἰς ἐπίδειξιν ἕ μὴ ἀν-
 θρωπείᾳ ἀπεξῆσθαι τὴν ἐπὶ ὀνόματι Χριστοῦ
 θρησκείαν ἀμελείῃ τοῦ πάντων χρόνον
 ταυτησί τῆ βασιλείας ἀγανακτῶν ὁ Θεὸς ἐ-
 φανέσθαι καὶ παντοδαπαῖς συμφοραῖς ἐν πολ-
 λοις ἔθνεσιν ἐπέτερεψε τῆν Ῥωμαίων ὑπήκοον τῆ
 ἱερωδῆς συνεχῶς ὑπὸ χαλεπῶτάτων σεισμῶν
 πιασομένης, καὶ τῶν οἰκημάτων ἐρειπομένων,
 οὐκ ἀσφαλῆς ἢ οἰκοί, ἔτε αἰθρίδες διατερίβειν
 συμβάλλω ἢ ἔξ ὧν ἐπιυθόμην, ἢ βασιλεύον-
 τῶ ἀπὸ, ἢ καὶ τὸ δεύτερον χημά τῆ βασι-
 λείας οἴῃ, ἔ τὸ συμβῆναι τοῖς ἄνω ἀγυπτιον
 ἀλεξανδρείᾳ γέγονε παθῶ ἡνίκα δὴ ἡ θά-
 λασσα ὑποσησάσα, ἀνθὶς ἔξ ἐπιδρομῆς
 οὐδὲ ἴδιος ὄρας παρήμεψε, καὶ μέχρι πολλῶ
 τὴν ἕρπον κατέκλυσεν ὡς καὶ ἐπὶ τῆν κερῶ-
 μων, ἀποχωρήσαντι ἔ ὑδασι, θαλάττια
 ἐρεθίσθη ἀνάσθαι ἀμελείῃ τὴν ἡμέραν καθῆ
 ἢν τὰδε σιωπῆσθαι, ἢν χυρῆσια ἔ σεισμῶ παρο-
 αγορεύεσιν, εἰσέπει ἔ νῦν ἀλεξανδρείᾳ ἐτη-
 σίαν ἐορήν ἀγασί λύχνος τε πλείους ἀνά
 πᾶσαν τὴν πόλιν καί οἰκίαις, καὶ χαλεπῆς λι-
 τῶς τῶ Θεῷ παροφειρῆσθαι, λαμπρῶς μάλα καὶ
 εὐλαβῶς ταύτην ἐπιελθῶν ἔ μὴν, ἀλλὰ καὶ
 ὡχμοὶ ἐπιείνασθαι, πᾶσας οὐδὲ καρπῶ καὶ
 τῶν ἀέρας ἐπὶ ταύτης τῆ βασιλείας ἐλυμήναν-
 ἔ οὐκ ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐπιηδῆσαν, ἐπὶ τὰς τῶν
 ἀλόγων ζῶων παροφῆσθαι οὐδὲ ἀνθρώπων ἢ λαν-
 τῶ ὁ λιμός ἐπακολοθῶν ἢ καὶ ὁ λιμός, ἰδίας
 ἐπὶ γένεσθαι, καὶ τὰ σώματα διεφθεῖρε τὰ μὴν
 δὴ καὶ ἱελιανὸν ὡδῆ ἔχε.

A praesertim cum istud à paucis relatum sit.
 Ut falsum tamen, rejicere non ausim.
 Neque enim abhorret à vero, quin alia
 his etiam admirabiliora contigerint,
 quibus ostenderetur, Christianam reli-
 gionem non humana vi aut industria sta-
 bilitam esse. Certe quamdiu Imperator
 iste regnavit, Deus perpetuo indignati
 visus est; & in multis Provinciis Romā-
 nos diversis calamitatibus afflixit. Cum
 enim terra gravissimis motibus assidue
 quateretur, aedesque corruerent, nequa-
 quam tutum erat, nec sub tecto manere,
 nec sub dio. Atque ut ex iis quae auditio-
 ne accepi conjecturam facio, vel eo im-
 perante, vel certe Caesaris dignitatem
 adhuc obtinente, clades illa Alexandri-
 nis in Aegypto contigit: tunc cum mare
 quod recesserat, iterum subito impetu
 revertens, extra proprios terminos ex-
 cessit, & continentem longe lateque in-
 undavit: adeo ut post recessum maris,
 super tectis domorum reperta sint navi-
 gia. Alexandrini certe eum diem quo
 haec contigerunt, quem etiam natalem
 terrae motus appellant, ad nostram usque
 memoriam quotannis festum agunt. Et
 plurimis lucernis per universam urbem
 accensis, preces cum gratiarum actione
 offerentes Deo, splendide simul ac reli-
 giose eum diem celebrant. Quin & sic-
 citas nimia eo regnante, omnes terrae
 fructus, ipsamque aeris temperiem cor-
 rumpit. Unde factum est, ut homines
 praeter alimentorum inopia, ipsis brutorum
 animantium cibis vesci cogentur. Sub-
 secuta etiam pestis, morbos suos inexit,
 & corpora extinxit. Et haec quidem Ju-
 liani temporibus evenerunt.

Κεφ. γ.

Περὶ τῆς βασιλείας ἰουλιανῆς, καὶ ὅσα ἔνομα παρηλθῶν, εἰς
 τὴν ἀρχὴν διηγεῖται.

Μετὰ τὴν τετον, κοινῆ σιωπῆς τε στρα-
 τωπέδῃ ἀπολαμβάνει τὴν βασιλείαν
 ἰουλιανός ἡνίκα δὴ ἐν τῇ πολεμῆ ἀνλοκράτορα
 χριστιανῶν ἀντὶ τῶν στρατιωμάτων, αὐτὸς
 χριστιανὸν ἀντὶ εἰναλέων, παρηίετο τὴν ἡγε-
 μοσίαν, καὶ τὰ σύμβολα τῆ βασιλείας ἐπροσίε-
 ἔ οἰσὸ τε δὴ καὶ ἡ στρατιὰ μαθησά τῆ ἀπολι-
 σείας τὴν αἰτίαν, χριστιανὸς εἶνασθαι ἐκκρασον
 ἐν κινδύνῳ ἢ καὶ ταραχῇ τῶν στρατιωμάτων οἴων

CAPUT III.

De Imperio Joviani, deque iis quae recte
 constituit, postquam ad Imperium
 evectus est.

POST hunc, communi totius exercitus
 suffragio Jovianus Imperium acce-
 pit. Quem cum milites in hostico Im-
 peratorem renuntiarent, ipse Christia-
 num se esse dicens, Imperium recusavit:
 nec Imperii insignia prius admisit, quam
 milites comperta detractionis cau-
 sa, se quoque Christianos esse procla-
 massent. Cumque ex Juliani temerita-
 te res in gravissimo discrimine